

Nr 228.

Av herr **Sandegård** och herr **Pettersson, Anton**, angående ordnande av en *samhällets ungdomsverksamhet, särskilt på landsbygden.*

Mycket har gjorts och mycket göres för vår svenska ungdom. Att resultaten inte alltid svara mot ansträngningarna, må vara förklarligt och naturligt. Det är emellertid ett faktum, att man i vida och skilda kretsar allt oftare möter omisskännliga uttryck för en känsla av, att ytterligare åtgärder på detta viktiga område påkallas från samhällets sida. Den sjuåriga folkskolan är ett betydelsefullt steg i rätt riktning. Våra folkhögskolor och olika påbyggnader av folkskolan med ökade möjligheter till fortsatt teoretisk och praktisk utbildning visa åt samma håll. Det fria och frivilliga bildningsarbete, som utförts genom de stora folkrörelserna, förtjänar allt erkännande. Men tyvärr är det ändå så, att den stora massan av svensk ungdom av olika skäl här står utanför. Den är ofta utlämnad åt allenast den personliga och sociala "fostran", som ett alltmer industrialiserat och mammoniserat s. k. nöjesliv förmår prestera. Och denna är nog så intensiv.

Hur skulle det vara, om man också genom statsmedel gäve t. ex. folkparksrörelsen det effektiva stöd från det allmänna den behöver, om den verkligen skall kunna fullfölja sitt berömvärda syfte att åstadkomma någon sanering och kultivering av det folkliga nöjeslivet? Frågan om tillgodoseendet av behovet av allmänna samlingslokaler på landsbygden ligger under utredning. Det är en viktig angelägenhet. Det är ju tyvärr ofta så, särskilt på landsbygden, att de lokaler som finnas måste — av tvingande ekonomiska skäl — veckan igenom tagas i bruk för t. ex. en biografverksamhet, som också skall bära sig. Det är bedrövligt, att våra ideella folkrörelser därigenom ej sällan bli utan tak över huvudet. Här och där ställer man skollokaler och kommunalrum till förfogande för ungdoms- och bildningsverksamheten. Detta borde kunna ske i större utsträckning, men det kan i alla fall icke täcka behovet. Man vill hoppas, att det skall bli möjligt att genom tillbörliga och tillräckliga anslag från staten stimulera kommunerna att bereda ungdomen tillfälle att utbyta ett tråkigt och stundom förödande dagdrivarliv mot trivsam och hygglig samvaro i ett samhällets eget hus, där de kunna känna sig hemma den del av sin fritid, som de ha svårt att finna användning för. Det förefaller ganska obarmhärtigt att låta denna angelägenhet uteslutande påvila tillvaron av en företagsamhet och idealitet, som, även där den får en förening eller rörelse bakom sig, efterhand tvingas att kasta det ursprungliga kulturändamålet överbord för nödvändigheten att hålla det hela ekonomiskt flytande. Man bör naturligtvis inte lägga företrädesvis kvantitativa synpunkter på det folkliga bildningsarbetet. De många tusen små biblioteken och studiecirkelarna ute i landet utgöra samlingspunkter för eliten av svensk arbetar- och bonde-

ungdom, som där fostrar sig själv för framtida samhällsgärning. Man frågar sig dock, om här inte vore att önska en ordning, som gäve större enhet, stadga och — därmed också önskvärd effektivitet åt en verksamhet, som ofta är onödigt och opraktiskt splittrad. På enstaka håll förekommer nog någon slags samorganisation för de ideella föreningarnas arbete. Det borde vara regel. Och man ville gärna kunna konstatera, att t. ex. den statligt organiserade och ganska dyrbara föreläsningsverksamheten inte måste umbära den studieintresserade ungdomens aktiva stöd och medverkan. Det vill förefalla, som om förhållandena på detta område verkligen skulle kräva en rationalisering.

Även med hänsyn härtill men framförallt med hänsyn till det uppenbara behovet av ledning för och organisation av ett samhälleligt ungdoms- och bildningsarbete, som tar sikte på den stora massan av ungdom, må här framföras tanken på anställande genom samhällets försorg av särskilda, kunniga och lämpliga *ungdomsledare*. Det kommer att kosta pengar. Förmodligen måste lejonparten av kostnaden läggas på kommunerna. Många kommuner understödja redan nu — med t. ex. nöjesskattemedel — olika former av bildningsarbete. Genom något tillskott av statsmedel skulle de sättas i stånd att använda utgående anslag för avlöning av en ungdomsledare. Våra skolor på landsbygden kunde säkert ha behov av särskilda lärare i t. ex. gymnastik, sång, teckning etc. Man kunde tänka sig, att ungdomsledaren alltså i förekommande fall finge kombinera något sådant arbete i skolan med sin uppgift. Naturligtvis skulle en så tänkt rationalisering inte påtvingas våra kommuner. Men det torde räcka med ökade ekonomiska möjligheter, och det komme säkerligen att mottagas med glädje på många håll, där insikten vaknat, att något bör göras från samhällets sida att på ett klokt och behjärtat sätt komplettera en skolundervisning, som ännu lång tid framåt för flertalet svenska barn praktiskt taget slutar, när den på allvar borde börja. Vi böra ha råd i detta land att ge också den ungdom det här gäller den vederhäftiga hjälp och ledning den behöver. Den är i stort sett bättre än den egentligen kunde böra tänkas vara. Men samhället har knappast rätt att överlåta omsorgen om denna ungdoms ledning och fostran åt vare sig en frivillig idealitet, som aldrig räcker, eller åt de makter i tiden, som fråga mindre efter idealitet än efter ekonomisk profit.

Med stöd av det anförda hemställes,

att Första kammaren för sin del måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning och därpå grundat förslag till ordnande av en samhällets ungdomsverksamhet, särskilt på landsbygden, med syfte att tillgodose de ungas behov av kunnig, varsam och effektiv ledning och fostran till goda människor och medborgare.

Stockholm den 23 januari 1939.

Karl Sandegård.

Anton Pettersson.